Vnitrostátní právní předpisy

Rumunjska

Na této stránce naleznete informace o rumunském právním systému a přehled rumunských právních předpisů.

Prameny práva

Prameny rumunského práva jsou:

rumunská ústava,

právní předpisy přijaté parlamentem (ústavní zákony a prosté zákony),

vyhlášky rumunského prezidenta,

legislativní akty vlády (nařízení, mimořádná nařízení, rozhodnutí),

legislativní akty vydané ústředními vládními institucemi (vyhlášky ministerstev, pokyny a nařízení),

legislativní akty vydané orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada, obecná rada hlavního města Bukurešti),

právo Evropské unie (nařízení, směrnice),

mezinárodní smlouvy, jichž je Rumunsko smluvní stranou.

Druhy právních nástrojů – popis

Do rumunského právního rámce patří tyto právní nástroje:

Rumunským zákonem nejvyšší právní síly je **ústava**. Ta upravuje strukturu Rumunska jako národního, jednotného a nedělitelného státu, vztahy mezi výkonnou, zákonodárnou a soudní mocí a mezi veřejnými orgány, občany a právnickými osobami.

Ústavní právo vychází z ústavní moci, tj. z ústavodárného shromáždění, které bylo zvoleno a zasedá za tímto účelem.

Ústavní zákony upravují oblasti, které mají pro stát zásadní důležitost, jako jsou státní hranice, rumunské občanství, státní znak a pečeť, právní úprava vlastnictví a dědictví, organizace referend, trestné činy, rozsudky a pravidla pro jejich vymáhání, organizace a fungování Vrchní rady soudců a státních zástupců, soudů, státních zastupitelství a účetních dvorů, práva osob poškozených orgánem veřejné moci, národní obrana, organizace vládních orgánů a politické strany.

Prosté zákony upravují všechny ostatní oblasti, na které se nevztahují ústavní zákony. Prostý zákon nesmí pozměňovat ani upravovat normu vyšší právní síly, například ústavní zákon nebo ústavu.

Ve zvláštních případech (parlamentní prázdniny) mohou být určité oblasti, které určí parlament, upraveny **nařízeními vlády** na základě přenesení legislativní pravomoci. Nařízení se přijímají na základě zvláštního zmocnění v rámci jeho působnosti a za jeho podmínek. V naléhavých situacích může vláda v případě nutnosti vydávat mimořádná nařízení v jakékoliv oblasti.

Rozhodnutí vlády stanoví způsob účinného prosazování zákonů a další organizační aspekty jejich uplatňování.

Legislativní akty (nařízení a pokyny) **vydávají ústřední vládní instituce** pouze na základě a za účelem prosazování zákonů a vládních rozhodnutí a nařízení.

Akty autonomních správních orgánů

Legislativní akty přijaté orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada a obecná rada hlavního města Bukurešti) upravují oblasti spadající do jejich pravomoci.

Další prameny práva

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva a soudů EU.

Ačkoli vnitrostátní judikatura není pramenem práva, rozsudky Vrchního kasačního a trestního soudu, jejichž cílem je zajistit jednotný výklad určitých právních ustanovení, představují bezesporu sekundární prameny práva. Kromě toho lze za sekundární prameny práva považovat nálezy Ústavního soudu s účinky *erga omnes* , a nikoliv *inter partes litigantes*.

V souladu s článkem 1 zákona č. 287/2009, o občanském zákoníku, jsou prameny občanského práva právní předpisy, **zvyklosti a obecné zásady práva**.

„Zvyklostmi“ se zde rozumí tradice (zvyky) a profesionální postupy.

Výše uvedená ustanovení stanoví tato pravidla pro používání zvyklostí jako pramene práva:

Zvyklosti se použijí v případech, které nejsou upraveny zákonem; pokud žádné právní zvyklosti neexistují, použijí se právní ustanovení týkající se podobných případů, a pokud tato ustanovení neexistují, použijí se obecné zásady práva.

Ve věcech, které upravuje zákon, se zvyklosti použijí jen tehdy, pokud na ně zákon výslovně odkazuje.

Pouze zvyklosti, které jsou v souladu s veřejným pořádkem a dobrými mravy, jsou považovány za prameny práva.

Zúčastněná strana musí prokázat existenci a obsah zvyklostí. O zvyklosti zveřejněných ve sbírkách příslušných oprávněných subjektů nebo orgánů se předpokládá, že existují, pokud neexistují důkazy o opaku.

Hierarchie právních norem

Hierarchie právních norem v Rumunsku:

Na prvním místě v hierarchii právních norem je rumunská ústava a ústavní právo. Všechny ostatní legislativní akty s nimi musí být v souladu.

Na druhém místě v hierarchii právních norem stojí ústavní zákony. Parlament přijímá ústavní zákony kvalifikovanou většinou.

Na třetí úrovni právních norem stojí prosté zákony. Parlament přijímá prosté zákony prostou většinou. Prostý zákon nesmí pozměňovat ani upravovat ústavní zákony či ústavu.

Čtvrtým typem právních norem jsou nařízení vlády.

Na pátém místě v hierarchii právních norem stojí rozhodnutí vlády.

Šestým typem právních norem v hierarchii právní norem jsou legislativní akty přijaté ústředními vládními institucemi a akty přijaté autonomními správními orgány.

Legislativní akty přijaté orgány místní samosprávy (župní rada, místní rada a obecná rada hlavního města Bukurešti) jsou v hierarchii právních norem na posledním místě.

Institucionální rámec

Orgány odpovědné za přijímání právních předpisů

V souladu s ústavou je stát založen na ústavně demokratickém principu **dělby moci a na systému brzd a protivah mezi pravomocemi státu** (moc zákonodárná, výkonná a soudní).
Pravomoci jsou také rozděleny a vykonávány parlamentem, vládou a soudními orgány. Rovnováhu sil mezi veřejnými orgány a občany zajišťuje také Ústavní soud, rumunský veřejný ochránce práv (*Avocatul Poporului din România*), Účetní dvůr (*Curtea de Conturi*) a Legislativní rada (*Consiliul Legislativ*).
Nejvyšším orgánem zastupujícím občany je parlament, který je současně jediným zákonodárným orgánem v zemi. Skládá se z Poslanecké sněmovny a Senátu. **Zákonodárná pravomoc** je v zásadě téměř výlučně svěřena parlamentu, ale v některých případech se parlament o tuto funkci dělí s výkonnou mocí (vládou) a s voliči (občany).
Vláda může vydávat nařízení podle zvláštních právních předpisů o pravomocech přijatých parlamentem. Ve výjimečných případech, které je nutné naléhavě řešit, může vláda rovněž vydávat mimořádná nařízení.

Legislativní proces

Legislativní proces se skládá ze tří fází:
1. Vládní nebo předparlamentní fáze zahrnuje:
přípravu návrhu zákona na úrovni vlády,
předložení návrhu zákona k veřejné konzultaci za podmínek stanovených zákonem,
schválení Legislativní radou, na meziresortní úrovni a ostatními relevantními orgány,
přijetí návrhu zákona vládou.
2. Parlamentní fáze zahrnuje:
předložení návrhu legislativního aktu jedné z komor parlamentu (poslanecké sněmovně, nebo senátu jako první komoře), a to na základě pravomocí stanovených v rumunské ústavě,
projednání a přijetí zprávy/stanoviska k návrhu legislativního aktu ve stálých parlamentních výborech (za zvláštních okolností mohou být rovněž zřízeny zvláštní výbory),
na plenárním zasedání první komora vydá své stanovisko k návrhu zákonů a legislativním návrhům, které jí byly předloženy, do 45 dní od dne, kdy byly předloženy stálému předsednictvu,
v případě zákoníků a jiných zvláště složitých právních předpisů lhůta činí 60 dní ode dne předložení stálému předsednictvu,
v případě mimořádných nařízení vlády je tato lhůta 30 dní.
Jsou-li tyto lhůty překročeny, považuje se návrh zákona nebo legislativní návrh za přijatý, a postoupí se poslanecké sněmovně ke konečnému rozhodnutí.
O návrhu zákona / legislativních návrzích se poté hlasuje (jsou schváleny nebo zamítnuty) a jsou předloženy rozhodovací komoře (poslanecké sněmovně, nebo senátu), která přijme konečného znění legislativního aktu.
3. Poparlamentní fáze zahrnuje:
kontrolu ústavnosti zákona (kontrola *a priori*) (Ústavní soud potvrdí slučitelnost zákona s ústavou). O tuto kontrolu může požádat prezident Rumunska, předseda kterékoli komory parlamentu, vláda, Nejvyšší kasační a trestní soud, rumunský veřejný ochránce práv nebo alespoň 50 poslanců či alespoň 25 senátorů, popř. kontrola může proběhnout z moci úřední v rámci ústavního přezkumu.
Nakonec prezident zákon do 20 dní od jeho přijetí **vyhlásí**. Jestliže prezident požádá o přezkum zákona nebo prověření jeho ústavnosti (je možné vznést pouze jednu takovou žádost), bude zákon vyhlášen do 10 dní od jeho obdržení po tomto přezkumu nebo po obdržení potvrzení Ústavního soudu, že je zákon v souladu s ústavou.
Zákon vstupuje v platnost do tří dnů od jeho zveřejnění v části I rumunského Úředního věstníku nebo k pozdějšímu datu stanovenému tímto zákonem.

Databáze právních předpisů

a) Legislativní portál spravovaný ministerstvem spravedlnosti je právní informační systém, který umožňuje jakékoli osobě, kterou to zajímá, rychlý, bezplatný a neomezený přístup k vnitrostátnímu právu v aktualizovaném a konsolidovaném znění. Tato aplikace se propojuje s evropskou společnou bránou k národnímu právu N-Lex.
Legislativní portál vypracovalo ministerstvo spravedlnosti v rámci projektu, na nějž byl v rámci *operačního programu „Správní kapacita“* poskytnut grant z Evropského sociálního výboru.
Databáze je denně aktualizována a poskytuje přístup k více než 150 000 zákonům od roku 1989 do současnosti a řadě předchozích relevantních zákonů.
Databázi lze prohledávat podle několika kritérií, například:
slov v názvu,
slov v textu,
druhu dokumentu,
čísla dokumentu,
druhu a čísla úředního vyhlášení,
dne vyhlášení,
orgánu, který zákon přijal, atd.
b) Další rumunská právní databáze, kterou vytvořila, spravuje a aktualizuje rumunská Legislativní rada, také poskytuje bezplatný přístup k rumunskému právu.
Toto je online verze *rejstříku rumunského práva*®, což je oficiální databáze rumunského práva, ve které lze nalézt přesné a správné informace ohledně právního postavení každého zákona v průběhu času.
Databáze pokrývá období od roku 1864 do současnosti.
Databázi lze procházet pomocí těchto kritérií:
kategorie/typu legislativního aktu,
čísla,
roku přijetí (období),
doby zveřejnění,
úředního vyhlášení (typ, číslo, rok),
klíčových slova v názvu,
statusu aktu (v platnosti, platnost vypršela),
dalších kritérií (legislativní, individuální/zveřejněný, nezveřejněný).
Na intranetu **Legislativní rady** je k dispozici databáze s podrobnými právními informacemi, které jsou třeba pro konkrétní činnosti při schvalování návrhů právních předpisů a které jsou užitečné během legislativního procesu.

c) Do další databáze právních předpisů (i když je uspořádána jinak) je přístup možný z internetové stránky poslanecké sněmovny (jedna z komor parlamentu). Vyhledávat je možné podle:
typu legislativního aktu,
čísla,
data,
orgánu veřejné moci, který legislativní akt vydal,
data zveřejnění a klíčových slov (v názvu a v hlavní části aktu).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, přístup do databáze je **zdarma**.

Poslední aktualizace: 24/02/2020
Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.